

ANNEX 1

CAPÍTOL 2. ASPECTES GENERALS DE LA TASCA QUE HEM DUT A TERME

Extracte de la web: <http://www.uab.cat/bolonya/>

(...) les competències que proposem han de ser avaluables perquè les hem tingut en compte en la docència; per això, la manera en què es formulin aquestes competències ha de permetre la identificació de resultats d'aprenentatge que puguin ser observables i mesurables.

1. El concepte de competència en l'EEES

S'entén com una combinació dinàmica d'atributs, amb relació a coneixements, habilitats, actituds i responsabilitats, que descriuen els resultats dels aprenentatges d'un programa educatiu o el que els estudiants són capaços de demostrar al final del procés educatiu (Projecte Tuning).

El desenvolupament d'una competència és un procés continu i ha de tenir en compte l'assoliment de coneixements, d'habilitats, d'actituds i de responsabilitats.

Les competències que es defineixin han de ser avaluables i, per això, la manera en què es formulin aquestes competències ha de permetre la identificació de resultats d'aprenentatge que puguin ser observables i mesurables.

1.1. Competències específiques

Són els comportaments observables que es relacionen directament amb la utilització de conceptes, teories o habilitats pròpies de la titulació.

A tall d'exemple, es pot recórrer als verbs següents per a formular-les:

- Si la competència es relaciona amb un objectiu de memorització: *definir, assenyalar, descriure, anomenar, identificar, indicar, esmentar, mencionar.*
- Si la competència es relaciona amb un objectiu de comprensió: *reconèixer, relacionar, expressar, discutir, resumir, traduir.*

- Si la competència es relaciona amb un objectiu d'aplicació: *calcular, aplicar, utilitzar, solucionar, practicar, demostrar.*
- Si la competència es relaciona amb un objectiu d'anàlisi: *diferenciar, relacionar, discriminar, inferir, distingir, analitzar.*
- Si la competència es relaciona amb un objectiu de síntesi: *dissenyar, elaborar, reconstruir, esquematitzar, documentar, organitzar.*
- Si la competència es relaciona amb un objectiu d'avaluació: *jutjar, avaluar, revisar, justificar, seleccionar, validar.*

1.2. Competències transversals

Estan relacionades amb la formació d'un estudiant universitari que es reconeixerà en el món laboral quan s'hagi d'enfrontar a una situació com a professional o investigador.

Les competències transversals poden ser de tres tipus:

a) Instrumentals. Eines per a l'aprenentatge i la formació:

- Tècniques per a l'aprenentatge autònom
- Anàlisi i síntesi
- Organització i planificació
- Resolució de problemes
- Presa de decisions
- Habilitats formatives bàsiques
- Comunicació oral i escrita
- Coneixements de llengües estrangeres

b) Interpersonals. Capacitats que permeten mantenir una bona relació social:

- Treball en equip de caràcter interdisciplinari
- Raonament crític
- Compromís ètic
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat
- Negociació
- Automotivació

c) Sistèmiques. Relacionades amb la gestió de la totalitat de l'actuació (visió de conjunt):

- Adaptació a noves situacions
- Creativitat
- Lideratge
- Iniciativa i esperit emprenedor
- Preocupació per la qualitat
- Sensibilitat envers temes mediambientals
- Gestió de projectes
- Gestió per objectius

1.3. Competències generals de la UAB

La UAB considera que quan un estudiant es gradui en aquesta universitat serà capaç de:

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, de persones i de situacions.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.

2. Activitats formatives

Un dels aspectes clau de l'EEES és la innovació en els sistemes d'ensenyament-aprenentatge. La formació en competències i la valoració en ECTS impliquen la introducció de noves metodologies docents, ja que els estudis se centren en els resultats de l'aprenentatge i en les competències que ha d'assolir un estudiant com a futur professional.

L'organització de la docència universitària ha de permetre, doncs, articular de manera ordenada, coherent i equilibrada el conjunt d'aquestes activitats formatives. I, per fer-ho, cal primerament identificar i tipificar aquestes activitats i distribuir el pes de cadascuna dins el conjunt.

Prenent com a referència el grau d'autonomia de l'estudiant en la realització de cada una de les activitats en què es veurà implicat durant els seus estudis universitaris, podríem distingir quatre grans blocs d'activitats formatives:

2.1 Activitats dirigides

Activitats d'ensenyament-aprenentatge presencials a l'aula, liderades pel professor i que es desenvolupen en grup. Responen a una programació horària predeterminada, requereixen la direcció presencial d'un docent i es desenvolupen en grup.

Inclouen, entre d'altres, les metodologies docents següents:

- Classes magistrals/expositives
- Classes de resolució de problemes
- Aprenentatge basat en problemes
- Aprenentatge cooperatiu
- Exemplificació i estudi de casos
- Pràctiques d'aula
- Pràctiques de laboratori o clíniques
- Seminaris
- Tallers
- Debats
- Exposició de treballs en grup
- Exercicis de simulació

2.2 Activitats supervisades

Activitats d'ensenyament-aprenentatge que, tot i poder-se desenvolupar de manera autònoma dins o fora de l'aula, requereixen la supervisió i el seguiment, més o menys puntual, d'un docent.

Inclouen, entre d'altres, les metodologies docents següents:

- Tutories programades
- Revisió de treballs
- Revisió d'activitats de la carpeta de l'estudiant
- Sortides de treball de camp
- Treball de fi de grau: tutories de seguiment
- Resolució de casos de forma interactiva
- Laboratoris oberts

- Pràctiques assistencials
- Pràcticum i pràctiques externes

2.3 Activitats autònomes

Són activitats en què l'estudiant s'organitza el temps i l'esforç de manera autònoma, ja sigui individualment o en grup.

Inclouen, entre d'altres, les metodologies docents següents:

- Preparació de treballs de curs
- Estudi personal
- Realització d'activitats pràctiques
- Cerca de bibliografia o documental
- Comentaris de text
- Elaboració individual d'un diari
- Elaboració d'un tema del programa
- Realització d'activitats de la carpeta de l'estudiant
- Campus Virtual

2.4 Activitats d'avaluació

Les activitats d'avaluació es duen a terme per valorar el grau d'assoliment dels objectius i de les competències per part de l'estudiant. Són activitats el resultat de les quals és susceptible de ser avaluat i qualificat, ja sigui dins d'un sistema d'avaluació continuada, ja sigui mitjançant proves formals al final d'un període. Aquest tipus d'activitats, quan no requereixen un temps acotat per a la realització de proves concretes (exàmens, presentacions, etc.), poden superposar-se amb activitats autònomes (per exemple treballs de curs) o supervisades (per exemple, pràctiques externes o treball de fi de grau).

Inclouen, entre d'altres, les metodologies docents següents:

- Prova/entrevista diagnòstica inicial
- Informe de progrés
- Proves, exercicis i problemes de procés
- Autoavaluació de l'estudiant (individual o en grup)
- Valoració final d'informes, treballs, projectes, etc. (individual o en grup)

- Proves finals escrites
- Memòries
- Treball de fi de grau/treballs de curs
- Proves manipulatives
- Assajos/dossiers
- Presentacions orals
- Carpeta de l'estudiant

L'avaluació ha de ser coherent amb l'enfocament metodològic i es poden donar criteris d'avaluació diferenciats segons la tipologia d'activitat. Les opcions són variades. Cada activitat tindrà un pes específic en l'avaluació que s'haurà de considerar.

A l'hora de definir els sistemes d'avaluació, és necessari reflexionar sobre:

1. El treball que s'espera d'un estudiant en relació amb el temps real de què disposa.
2. L'aportació que cada matèria pot fer al perfil global de la titulació.
3. La incorporació de tutories i altres activitats, el tractament de les activitats semipresencials i virtuals i la coordinació del professorat.

Entre els aspectes que ha de tenir en compte el docent en el moment de dissenyar i desenvolupar una avaluació integrada en el procés d'ensenyament-aprenentatge, destaquen la necessitat de considerar els elements següents:

- a) Posar l'èmfasi en la reflexió en l'acció abans, durant i després d'iniciar el procés d'aprenentatge.
- b) Possibilitar tant l'avaluació de resultats com l'avaluació dels processos.
- c) Permetre que els estudiants desenvolupin la seva capacitat d'avaluar els seus aprenentatges i els dels seus companys.
- d) Compartir tasques avaluatives entre docent i estudiants.
- e) Valorar els resultats i els processos i indicar com millorar l'aprenentatge.
- f) Incorporar l'autoavaluació i l'avaluació entre iguals.
- g) Explicitar i compartir amb els estudiants els criteris d'avaluació.

L'assignatura, per tant, s'haurà de preparar en funció dels estudiants que la seguiran i no dels professors que la impartiran.